ПРЯМУЄМО РАЗОМ

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ATLAS NETWORK

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
15 грудня—9 лютого 2022 року

Випуск № 70
лютий 2022

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу, МФ "Відродження" та ATLAS Network у рамках проекту "Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

На українському кордоні запрацюють пілотні проєкти електронної черги..... 4

Україна встановила квоти та ліцензування на вивезення деяких товарів..... 4

Оновлено порядок пропуску через державний кордон перевізників і товарів..... 5

Уряд затвердив проект Угоди про вільну торгівлю з Туреччиною..... 6

Проекти нормативно-правових актів..... 7

Зміни у порядок ввезення товарів у міжнародних поштових відправленнях..... 7

Зміни до правил оподаткування товарів у міжнародних поштових відправленнях..... 8

Пропонується тимчасово звільнити від оподаткування ПДВ поставки вугілля в Україну..... 9

Зміни в частині забезпечення сплати митних платежів..... 9

Новини..... 11

Уряд підтримав проєкт щодо запровадження атестації посадових осіб митних органів.....11

Між Україною і Туреччиною підписано документи про розвиток митного співробітництва.....11

На українському кордоні запрацюють пілотні проєкти електронної черги

Постанова Кабінету Міністрів України № 1393 від 9 грудня 2021 року «Питання реалізації експериментального проекту з організації управління чергами перед міжнародними пунктами пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення «Електронна черга перетину кордону»

У першому півріччі 2022 року в Закарпатській області (ПП Ужгород і ПП Чоп (Тиса)) мають запрацювати пілотні проєкти електронної черги перетину кордону для вантажних автомобілів.

Електронна черга це інструмент міжнародної торгівлі, який дозволяє бізнесу збільшити передбачуваність часових витрат при перетині товаром державного кордону. Такий інструмент успішно працює, зокрема в країнах Балтії.

Як це працюватиме в Україні? Буде організовано спеціальні паркувальні майданчики (зони очікування), які матимуть інфраструктуру для зручності водіїв (туалети, душ, wi-fi, кафе, місця для ночівлі тощо). Буде необхідно заздалегідь бронювати час в'їзду на територію пункту пропуску, при цьому транспортні засоби мають обов'язково заїхати на територію зони очікування. Оплата послуги бронювання місця в черзі складається з оплати послуг оператора сервісу і оператора зони очікування. У разі, якщо не реєструватися заздалегідь, а робити це на місці, кошти за реєстрацію будуть повернуті, якщо і очікування в такому режимі склало менше години. Також буде зарезервована певна кількість місць для тих, хто попередньо не бронював місце в черзі й бажає перетнути кордон без попереднього бронювання.

Скільки коштуватиме бронювання? Максимальний можливий розмір оплати послуг бронювання постановою визначено в розмірі 15 євро. У цю суму входить оплата від 2 до 4 євро сервісу самої електронної черги та оплата послуг сервісної зони (зони очікування) – охоронювана стоянка, душ, туалет, wi-fi.

Наразі йдуть дискусії щодо необхідності такого сервісу, його вартості і особливостей практичної реалізації.

Джерело: http://surl.li/brehp

Україна встановила річні квоти на експорт золота та ліцензування вивезення антрациту на 2022 рік

Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1424 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік»

Перед новим 2022 роком Уряд затвердив переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та обсяги квот на 2022 рік.

Зокрема, документом передбачено, що з метою уникнення масового вивезення продовжено ліцензування та квотування експорту срібла, золота, брухту дорогоцінних металів, крім банківських металів, у якості сировини.

Традиційно залишається ліцензування експорту, імпорту озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів та товарів, що можуть містити

озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази відповідно до умов Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар;

З метою упередження неконтрольованого вивозу стратегічно важливого виду вугілля (антрациту) з країни та забезпечення рівноваги в енергетичній сфері, залишаються обмеження на експорт антрациту у вигляді ліцензування такого експорту.

Також передбачено ліцензування імпорту з Республіки Північна Македонія сільгосппродукції та продукції переробки в межах тарифної квоти відповідно до двосторонніх торговельних угод.

Джерело: http://surl.li/bcoqo

Оновлено порядок пропуску через державний кордон перевізників і товарів

Постанова Кабінету Міністрів України від 09 лютого 2022 р. № 94 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»

Постанова вносить зміни у типову технологічну схему пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, зокрема в частині переміщення товарів у пунктах пропуску через державний кордон, що розташовані на території морських портів України.

Внесено зміни у термінологію, яка використовується та у порядок перетину кордону вантажами у морських портах України.

Здійснено оптимізацію контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України, а також розширено можливості використання в пунктах пропуску документів в електронній формі. Важливою зміною є можливість використання в морських портах, крім інформаційної системи портового співтовариства, також й інших інформаційних систем електронної взаємодії.

Зокрема, визначено, що до прибуття товарів на митну територію України до митного органу, у зоні діяльності якого розташовано пункт пропуску, де товари вперше перетнуть митний кордон України, перевізник, що переміщує товари, або від його імені інша особа подають загальну декларацію прибуття.

У разі коли водний або повітряний транспортний засіб з товарами вперше перетне митний кордон України у зоні діяльності митного органу без прибуття в пункт пропуску, розташований у зоні діяльності цього митного органу, загальна декларація прибуття може подаватися до іншого митного органу, у зоні діяльності якого розташований пункт пропуску, в який фактично прибуде транспортний засіб з товарами.

Пропуск через митний кордон України товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що їх перевозять, здійснюється після подання до митного органу загальної декларації прибуття та виконання необхідних митних формальностей, визначених за результатами аналізу ризиків за такою декларацією.

Відсутність на момент здійснення митних формальностей у пункті пропуску загальної декларації прибуття на товари, крім випадків, визначених Митним кодексом України, є підставою для відмови у пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що їх перевозять.

Для подання загальної декларації прибуття можуть використовуватися інформаційні системи електронної взаємодії у разі, якщо за допомогою таких систем забезпечується:

1) подання (передача) загальних декларацій прибуття відповідно до положень та у строки, встановлені Митним кодексом України;

2) цілісність інформації, що подається (недопущення внесення такими системами будь-яких змін до змісту та обсягу відомостей, внесених до загальних декларацій прибуття відповідними особами);

3) надсилання особі, яка подала загальну декларацію прибуття, реєстраційного номера, присвоєного такій декларації автоматизованою системою митного оформлення, та іншої інформації, необхідної для здійснення митних формальностей;

4) передача загальних декларацій прибуття відповідно до форматів, структури документів, протоколів обміну даними та технічних специфікацій, визначених Держмитслужбою.

Джерело: http://surl.li/brehq

Уряд затвердив проект Угоди про вільну торгівлю з Туреччиною

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 103-р «Про схвалення проекту Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Турецької Республіки»

Уряд затвердив проєкт угоди про вільну торгівлю між Україною й Туреччиною, яка була підписана 3 ютого. 2022 року. Угода підлягає подальшій ратифікації Верховною Радою України.

Ключова позиція домовленості – встановлення Туреччиною 0% мит на 10 337 товарних позицій, що становить 95% від загальної кількості товарів, що експортуються Україною. Окрім того, ще на 1348 товарних позицій діятимуть тарифні квоти або зменшені мита.

Зазначається, що Україна отримає покращені умови доступу на турецький ринок переробленої аграрної продукції, завдяки 0% мита на постачання Туреччиною зернових.

Джерело: http://surl.li/brehx

Зміни у порядок ввезення товарів у міжнародних поштових відправленнях

Проект Закону України № 4279 від 28 жовтня 2021 рок «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях та порядку їх декларування)»

25 січня 2022 року Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях та порядку їх декларування)» прийнято Верховною Радою України.

Станом на 10 лютого 2022 року відсутня інформація про підписання цього Закону Президентом України або його публікації.

Закон спрямований на здешевлення та полегшення адміністрування, забезпечення належного обліку переміщуваних у відправленнях товарів, шляхом впровадження електронних реєстрів міжнародних поштових та експрес-відправлень, що подаватимуться операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками для декларування переміщуваних ними товарів, а також шляхом забезпечення можливості використання митними органами інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем та застосування системи управління ризиками при здійсненні митного контролю таких товарів.

Зокрема, запроваджується електронне декларування міжнародних поштових та експрес-відправлень шляхом подання операторами поштового зв'язку та експрес-перевізниками відповідних реєстрів (тимчасових та додаткових), визначення відомостей, що вносяться у такі реєстри, встановлення процедури та строків їх подання митному органу.

Законом доповнено та уточнено терміни та поняття, визначені у статті 4 Митного кодексу України.

Також закріплено виключно письмова форма декларування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, що сприятиме автоматизації процесів здійснення їх митного контролю та митного оформлення, а також ведення об'єктивного обліку та формуванню достовірної статистики щодо таких товарів.

Закон усуває суперечності між нормами Митного кодексу України, в частині визначення, що базою оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях на адресу одержувачів-підприємств, є їх сумарна митна вартість.

Законом розширено перелік товарів, переміщення (пересилання) яких забороняється в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, шляхом включення до такого переліку алкогольних напоїв та/або тютюнових виробів, які переміщуються (пересилаються) на адресу громадян або відправляються громадянами не залежно від вартості, а також щодо пересилання у міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до переміщення відповідно до законодавства України.

Законом розширено перелік документів, якими може підтверджуватись фактурна вартість товарів громадянами з урахуванням викликів електронної комерції, а також передбачення встановлення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, форми рішення про визначення фактурної вартості товарів відповідно до норм Кодексу.

Станом на 10 лютого 2022 року відсутня інформація, що Закон підписано та опубліковано.

Джерело: http://surl.li/breht

http://surl.li/brehr

Внесені зміни до правил оподаткування товарів у міжнародних поштових відправленнях

Проект Закону України № 4278 від 28.10.2020 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях)»

25 січня 2022 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях)».

Станом на 10 лютого 2022 року відсутня інформація про підписання цього Закону Президентом України або його публікації.

Законом вдосконалено та підвищено ефективність здійснення адміністрування ПДВ щодо операцій із ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, а також спрощено сплату податку одержувачами через покладання функцій із його сплати на операторів поштового зв'язку та експрес-перевізників у разі декларування таких товарів із застосуванням відповідних електронних реєстрів міжнародних поштових та експрес-відправлень.

Законом визначено відповідальними за нарахування та сплату до бюджету ПДВ у разі ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях оператора поштового зв'язку, експрес-перевізника, якщо ним здійснюється декларування таких товарів шляхом подання реєстрів (тимчасових та/або додаткових).

Приведено у відповідність положення Податкового та Митного кодексів України в частині визначення бази оподаткування ПДВ та митом у разі ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, шляхом закріплення, що базою оподаткування ПДВ є частина їх митної вартості (для ЮО або ФОП) або частина їх сумарної фактурної вартості (для ФО), що перевищує неоподатковуваний мінімум (еквівалент 150 євро).

Також встановлено можливість відстрочення сплати ПДВ – протягом 30 днів з дати оформлення тимчасового реєстру з одночасним поданням додаткового реєстру;

Джерело: http://surl.li/bfign

http://surl.li/brehv

Пропонується тимчасово звільнити від оподаткування ПДВ поставки вугілля в Україну

Проєкт Закону України «Про внесення змін до підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання на митній території України вугілля та/або продуктів його збагачення»

Дата реєстрації:№ 6530 від 19.01.2022 року

Ініціатор: народні депутати України

Проєктом пропонується тимчасово, до 1 січня 2026 року, звільнити від оподаткування податком на додану вартість операцій з імпорту (ввезення) в Україну вугілля та/або продуктів його збагачення, які класифікуються за такими товарними позиціями: 2701, 2702, 2704 00 згідно з Української класифікації товарів зовнішньо-економічної діяльності (УКТ ЗЕД).

Метою є продовження до 2026 року чинної норми Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання на митну територію України вугілля.

Це сприятиме збереженню ринків збуту вугілля для державних шахт, дозволить зменшити ризики виникнення значних сум податкового боргу державних підприємств вугледобувної галузі, а також сприятиме забезпеченню стабільної роботи державних вугільних підприємств і підприємств теплової генерації.

Джерело: https://bit.ly/3uRhkvx

Зміни в частині забезпечення сплати митних платежів

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 461 і від 12 серпня 2020 р. № 705»

Дата реєстрації:№ 25.01.2022 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Прийняття цього проекту забезпечить можливість приведення законодавства України у відповідність вимогам митного законодавства ЄС в частині обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів для ввезення та/або переміщення товарів територією України транзитом, а також можливість отримання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення «загальна фінансова гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків», «загальна фінансова гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків» або «звільнення від гарантії».

Проектом постанови пропонується внесення змін до:

- переліку товарів, ввезення яких на митну територію України та/або переміщення територією України прохідним та внутрішнім транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів;-
- винятків, коли забезпечення сплати митних платежів під час переміщення територією України прохідним та внутрішнім транзитом товарів, зазначених у переліку, не надається.

Також передбачено затвердження нормативних значень розрахункових показників (коефіцієнтів) платоспроможності (фінансової стійкості) та ліквідності підприємства за даними річної (проміжної) фінансової звітності для надання дозволу на застосування спеціального транзитного спрощення, та внесення відповідних посилань до текстів документів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 705.

Джерело: https://cutt.ly/YD9Ew0A

Уряд підтримав проєкт щодо запровадження атестації посадових осіб митних органів

29 грудня Кабмін схвалив проєкт Закону України "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо запровадження атестації посадових осіб митних органів".

Проєкт розроблено Міністерством фінансів України спільно з Держмитслужбою в рамках перегляду концепції професійної підготовки та підвищення кваліфікації в Держмитслужбі з метою законодавчого врегулювання процедури атестації посадових осіб митних органів, яка включатиме оцінку їх кваліфікації та доброчесності.

Зокрема, пропонується внести зміни щодо

- проведення атестації посадових осіб митних органів для підтримання належного рівня їх кваліфікації і доброчесності;
- видів атестації та частоти їх проведення;
- принципів, з дотриманням яких проводиться атестація;
- видів рішень та рекомендацій, що приймаються атестаційною комісією.

Водночас у зазначеному проекті Закону передбачено надання права керівнику митного органу приймати відповідні рішення за результатами атестації та рекомендаціями атестаційної комісії, зокрема переведення посадової особи без обов'язкового проведення конкурсу на вищі посади, нижчі посади, або звільнення з таких посад. Крім цього, передбачено проведення позапланової атестації за заявою посадової особи з метою захисту її честі та гідності.

Такі зміни покликані удосконалити систему контрактної форми проходження державної служби, планування кар'єри посадових осіб митних органів, стимулювати їх до постійного вдосконалення знань та навичок, і, як результат, забезпечити формування якісного кадрового складу Держмитслужби.

Джерело: https://cutt.ly/BDP61RI

Між Україною і Туреччиною підписано документи про розвиток митного співробітництва

3 лютого 2022 року між Держмитслужбою України та Міністерством торгівлі Туреччини підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо створення Спільної митної ради та План дій щодо взаємного визнання програм авторизованих економічних операторів.

Меморандумом передбачено створення Спільної митної ради на рівні керівництва митних адміністрацій та робочих груп з розвитку співпраці за напрямами діяльності в митній сфері (розвиток кадрового потенціалу, протидія митним правопорушенням, управління ризиками, розвиток IT-технологій).

Активізація співпраці з турецькими колегами сприятиме виведенню на якісно новий рівень міжвідомчої взаємодії в рамках Угоди між Урядом Турецької Республіки і Урядом України щодо взаємної допомоги у митних питаннях.

Джерело: https://cutt.ly/MD9QWBd

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network і є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження”, ATLAS Network та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.